

Voorrede bij : Het groot belang der zaligheid, door Th. Halyburton

Aan de lezer.

Omdat deze uitmuntende leerredenen, van de zeer geleerde en Godzalige Professor Thomas Halyburton, aan zovelen in Groot-Brittannië zijn gezegend geweest, zo is het mij tot een zeer groot genoegen, te horen, dat dezelve nu aan onze medechristenen in de Verenigde Nederlanden, tot haar stichting door de druk zullen worden meegedeeld. Dezelve zijn opgesteld volgens de algemene en uitnemende grondbeginselen van het hervormde Christendom, op een voortreffelijke wijze geschikt, tot nut van kostelijke en onsterfelijke zielen, en vervatten niets dat met billijkheid kan ergeren, of enig redelijk vermoeden kan verwekken, zelfs in de zulken, die helaas hun eigen geesten daarin te veel schijnen toe te geven.

Een aanprijzing van mij zal niet nodig zijn voor de zodanigen, die de levensbeschrijving van Zijn Eerwaarde onlangs alhier uitgegeven, gelezen hebben; waarvan ik moet zeggen, dat het een der waardigste levensbeschrijvingen is, die ik ooit gezien heb, en die waarschijnlijk van zeer grote nuttigheid kan zijn voor zulken, die de Godzaligheid reeds betrachten, of die eerst beginnen naar Sion te vragen, hebbende hun aangezichten op de weg derwaarts gewend. Het vervat in zich de levensbeschrijving van een der Godzaligste en uitmuntendste Dienaren van Jezus Christus, die deze eeuw heeft voortgebracht; ook beschrijft die op een verstandige wijze, de verscheidenheid, listigheid, geweld en onvermoeidheid van de verzoeking van de satan, alsmede de volstreckte noodzakelijkheid, heerlijke kracht, en algenoegzaamheid der wijsheid en genade van Emanuël, Die, omdat Hij zelf verzocht zijnde geleden heeft, ook al de zijnen die verzocht worden, kan te hulp komen, en buiten twijfel hetzelve ook altijd doet ter bekwamer tijd. Een heerlijke schakel van Evangelische waarheden, de grote leerstukken der genade, in welke alleen het leven voor zielen te vinden is, verspreiden zich door het gehele boek, gelijk die ook in het gehele werk zijner bediening doorstraalden.

Het is buiten alle tegenspraak, dat er bijzondere uitmuntendheden in de Leerredenen en Schriften der hervormde Godgeleerden, die voor onze tijd, voornamelijk in Groot-Brittannië geweest zijn, gevonden worden; en het zou mij tot blijdschap zijn, te zien, dat dezelve in deze onze dagen (waar in de afwijking van de zuiverheid en kracht, ik had bijna gezegd, van de gedaante zelfs, van de leer van Jezus Christus met zulke grote schreden voortgaat) met meer vurigheid werden levendig gehouden en aangekweekt; en onder dezelve ken ik er geen, die op een uitmuntende wijze meer noodzakelijk, heerlijk en nuttig zijn, dan zulken, die de Heere Jezus stellen tot de voorname inhoud, het onderwerp, oogmerk en einde onzer bediening; onszelf benaarstigende, om in onze eigen zielen, bij bevinding de kracht en genade van Christus te mogen proeven en smaken, Zijn Woord recht te snijden, en bijzonder aan een iegelijk der toehoorders, ter rechter tijd, hun bescheiden deel te geven. Dit zijn zaken, welke luisterrijk doorstralen in de schriften van deze grote en Godzalige man, want:

1. Hij predikte Christus de Gekruisigde, als onze enige wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. En gewis is de klare en eenvoudige prediking van het Evangelie, en de kracht van des Middelaars bloed, het beste en krachtigste middel om allerlei soorten van zondaren tot de Heere weer te brengen; want het behaagt God door de dwaasheid der prediking verloren zondaren te zaligen. Zijn gehele oogmerk was om arme zondaren te overtuigen, hoe volstrekt noodzakelijk het voor hen was, om aan de groten Zaligmaker deel te verkrijgen opdat zij met vurige genegenheden tot Hem zouden komen" en uit Zijn volheid

ontvangen genade voor genade. Dit is de boom aan zijn wortel te bevochtigen, waardoor dezelve bloeiende en vruchtbaar wordt gemaakt: daar integendeel het terneder stellen van zedenkundige regelen ter beoefening van deugd en onderbreking van verdorven genegenheden, zonder dat men op het sterkste aandringt, op de volstreckte noodzakelijkheid van vereniging met de Heere Jezus, van rechtvaardigmaking door zijn gerechtigheid, van wedergeboorte en heiligmaking door zijn Geest en genade, en zonder dat men gedurige besturing geeft om geestelijke krachten door de geloof, onder het gebruiken van de plicht van het gebed en andere Goddelijke instellingen, uit de Zaligmaker, de fontein aller genade, te trekken; ja zonder dat men Zijn liefde als het krachtigste beweegmiddel ter verplichting tot gehoorzaamheid vertoont: ik zeg, dat alle zedenkundige regelen, zonder deze genoemde zaken, niet anders zijn, dan enkel filosofie en de hoogste uitwerking daarvan kan maar een onvernieuwde zedelijkheid teweeg brengen.

2. Hij was overreed dat de ogenblikkelijke leringen en invloeden des Heilige Geestes, om het Evangelie der zaligheid krachtadig te doen zijn, volstreckt noodzakelijk waren. Men mag zijn eigen wijsheid tewerkstellen, en op menselijke geleerdheid, en zedelijke overredingen (die op hun rechte tijd en plaats zeer goed zijn) vertrouwen, zoveel men wil; doch echter, na dit alles aangewend te hebben, zal men bevinden, dat Gods eigen arm de zaligheid werken moet, en dat de Almachtige bewerking des Geestes de verharde zondaar van zijn verloren staat en toestand overtuigen, en hem tot een vaste grondslag in het bloed van Jezus Christus brengen moet. Daar ligt een geestelijke blindheid van nature op het verstand aller mensen, zodat zij geestelijke dingen in hun eigenlijke gedaante en schoonheid niet kunnen onderscheiden; de gedurige leringen des Heilige Geestes zijn volstreckt noodzakelijk, tot het zaligmakende geloof in de waarheden ener Goddelijke openbaring; en op een gelijke wijze noodzakelijk, tot een zaligmakende kennis van alle deszelfs leerstukken: en om deze reden is het, dat die voorstellingen, welke in het licht der onvernieuwde rede ongerijmd toeschijnen, in 't licht van het geloof met een heerlijke blijkbaarheid, en een volkomen bestaanbaarheid met elkaar zich vertonen. Hier wordt een Goddelijke leermeester aangeboden, tegen welke zelfs onze natuurlijke hoogmoed en waanwijsheid niets kan inbrengen; en welks invloeden gedurig noodzakelijk zijn, om het leven der Godzaligheid voort te zetten. De weinige voorspoed die het Evangelie nu vele jaren herwaarts heeft gehad, is de stof van droevige klachten onder al de vrienden des Bruidegoms geweest; en het zelf moet hier aan toegeschreven worden, dat de Heilige Geest van onze bedieningen geweken is en wat reden kan men hebben des Geestes tegenwoordigheid en Invloeden te verwachten, wanneer men zijn persoon, zijn ambt, zijn genade en de gedurige noodzakelijkheid zijner werkingen op de harten der mensen uit de leerredenen uitsluit; of deze heerlijke voorwerpen, die de dagelijkse stof behoorden te zijn, maar terloops en bij geval aanroert? Wanneer de Heere zijn Dienaren bekwaam maakt om zijn Evangelie, in betoning van geest en kracht, te prediken, dan zal Dagon overal voor de Ark neervallen, en zondaren tot Jezus heen vlieden, gelijk duiven tot haar vensters.

3. Hij had in zijn eigen ziel een zeer grote ondervinding van de kracht en genade van Christus: en gewis daar is niets in de wereld waar alle leraren groter belang in hebben, dan toe te zien dat zij zelf deelgenoten zijn van die genade, die zij aan anderen behoorden te prediken. Onbekeerde leraren, wier natuurlijk verstand niets anders van de dingen Gods kan begrijpen dan de enkele letter zijns Woords, zijn bijna in alle eeuwen grote struikelblokken voor velen van het volk van de Heere, en grote hinderpalen voor de voortgang van zijn Evangelie geweest; ja zij zijn het nog op een aanmerkelijke wijze tot op de huidige dag: en hoe is het mogelijk dat iemand aan een ander de dingen die des Geestes Gods zijn zou leren, die zelf van God nooit is geleerd geweest? Het is wel waar, dat kennis te hebben van de talen der geleerden, de Schriftuur in de oorspronkelijke taal te verstaan, de filosofie in deszelfs

verscheidene delen te onderzoeken, niet alleen tot sieraden verstrekken, maar ook in sommige gevallen ten hoogste noodzakelijk zijn, om een arbeider die niet beschaamd wordt uit te maken en wanneer het de Heere behaagt, genade in het hart te geven dan zal er geen gevaar zijn, zelfs van de allergrootste menselijke wijsheid, door het verstand begrepen; doch zonder genade zal dezelve de mens eerder tot dwaling brengen, dan hem behulpzaam zijn tot de kennis der waarheid, zoals die in Jezus is. En ik ben ten volle overreed, dat de algemene afwijking van de grote leerstukken van het evangelie, die in deze eeuw de overhand heeft, voor een groot gedeelte moet toegeschreven worden aan de hoogmoed en waanwijsheid, die de menselijke geleerdheid natuurlijk veroorzaakt. In de gemoederen dergenen, die geen hoger leermeester hebben dan hun eigen rede en die nooit de vernieuwende en verlichtende genade van Christus hebben ondervonden. Alle onherboren mensen hebben geen andere geest, dan die des ongeloofs, en het is niet waarschijnlijk dat iemand, door de geest des ongeloofs, het geloof van het evangelie zou verkondigen; hoe zouden zij de genade van Christus prediken, die nooit ondervonden hebben dat de Heere genadig Is? Of het werk des Geestes in de bekering, heiligmaking en vertroosting prediken, die zijn genadige bewerkingen nooit bij ondervinding hebben leren kennen? Men kan van de zodanigen niet anders verwachten, dan dat zij in meerder of minder mate, direct of indirect de eeuwige liefde en genade Gods, de heerlijke persoon en volheid van Christus, en de eeuwige Geest in zijn bijzondere werkingen, als de gedurige Heiligmaker en vertrooster van al de ledematen van Christus, zullen tegenstaan. Hoe beklaglijk is de toestand van de zodanigen niet, die gedurig de geveinsde spelen, en in haar prediken de gedwongen vertoning van liefde tot Christus, en tot de zielen der mensen aannemen; terwijl zij in hun harten geslagen vijanden van Jezus Christus, (en van zijn ijverigste vrienden en navolgers op aarde zijn?) Zulken, die een onbekende Christus prediken, en een valse handel drijven met waarheden die zij nooit ondervonden hebben, zouden veel beter doen, het prediken te staken, totdat zij konden zeggen, wij spreken hetgeen wij weten: want een onbekeerd leraar draagt gelijk Uria zijn doodsvonnis in zijn boezem, waar en wanneer hij ook predikt.

4. Hij predikte bevindelijk, en niet een bijzondere toepassing der grote waarheden Gods, naar de verscheidene soorten en toestanden zijner toehoorders. Gelijk er geen zaligmakend geloof zonder een bijzondere toepassing van Christus aan ons zelf kan zijn, zo kunnen wij ook nooit de zaken Gods op een rechte wijze kennen, totdat wij dezelve horen en die met toepassing op ons zelf verstaan. De tegenspoed van het evangelie in deze dagen kan veelszins hieraan toegeschreven worden, dat wij de weg onzer Vaders, (in het onderscheiden van de staat en toestand onzer hoorders, en het Woord recht te snijden aan Godzaligen en zondaren, verharderen en goddelozen, ontdekten en overtuigden, treurigen en boetvaardigen, waanwijzen en halsstarrigen, en verlatenen en wanhopenden) hebben verlaten. Wat wreedheid is het niet, tot de hoorders van het Evangelie te spreken alsof zij reeds allen bekeerd waren, en genoegzame Christenen geworden door een gewone belijdenis? Op wat een dodelijke wijze verspillen niet sommigen hun arbeid, om mensen op te bouwen in plichtsbetrachtingen, zonder hen te leren onderzoeken of het fundament wel gelegd is, in een inwendige verandering van het hart? Is het niet veiliger, de mensen gedurig aan te zetten om te onderzoeken naar de inwendige staat en toestand hunner zielen, de bijzondere gestalten en omstandigheden huns geestes, naar hun bijzondere zwarigheden, gevaren en verzoeken, en hen gedurig uit zichzelf te doen uitgaan naar de heerlijke volheid van Christus, om daar zeker hulp in al die grote verscheidenheid van toestanden, die in eens Christens wandel plaats hebben, te verkrijgen? Wat krachtadige indrukken verwekt het Woord Gods niet op de gemoederen, wanneer de hoorders zichzelf beschreven vinden, zonder dat de leraar hen persoonlijk kent, wanneer hun geestelijke staat en toestand naar het leven wordt afgebeeld, en woorden ter overtuiging, raadgeving en vertroosting, zo eigenlijk overeenkomende met hun

toestand, gesproken worden, dat zij dezelve niet anders kunnen aanmerken, dan een boodschap Gods aan hen in het bijzonder toegezonden? Dit is zeer innemend, wanneer het op een geestelijke wijze geschiedt. In het prediken van sommigen wordt zo een geestelijke leidraad gevonden, dat geestelijke hoorders die kunnen onderscheiden, en daar smaak in vinden; daar integendeel in anderer prediken dit heilige innemingsel ontbreekt, zodat zelfs, wanneer zij van geestelijke dingen spreken, de wijze zodanig is, alsof zij de mensen wilden leren dezelve als onverschillige gewone zaken te behandelen.

5. Hij zag, hij beklagde, hij bad tegen, en weerstond dat verschrikkelijk verval van de zuiverheid en kracht van het evangelie van Christus, dat zich op zo een droevige wijze over de hervormde kerk had verspreid, en dat zonder bijzondere vooroordelen, of bitterheid des geestes tegen enig persoon of partij; want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet. De waarheid van het evangelie zal altoos door de Goddelijke voorzienigheid in de Heilige Schriften veilig bewaard blijven, in weerwil van allen tegenstand der wereld en der hel. Gods Geest en genade zal die ook bewaren in de harten der ware gelovigen; maar wat aangaat de openbare Belijdenis en deszelfs voordelen daaromtrent heeft God alle heilige waarheden aanbevolen aan zijn dienstknechten in alle eeuwen, en de bewaring van de waarheden van het Evangelie hangt al, als een middel, van de getrouwe vervulling van hun ambt, in aan de mensen al de raad Gods te verkondigen Ook zal de zuiverheid van de leer niet lang behouden worden in geloofsbelijdenissen wanneer velen door onkunde, nalatigheid, onbekwaamheid, verwardheid of ontrouwheid dezelve verderven en er weinigen gevonden worden die dezelve getrouw met ijver en standvastigheid uitleggen, verdedigen en bewaren: de invloed en kracht van ijver en standvastigheid dient meerder, om het voordeel van het Koninkrijk van Christus voort te zetten dan velen zich wel verbeelden, want wanneer tegensprekers zien dat iemand van een onbeschroomde standvastige geest, en onverschrokken moed in de zake van Christus is, zo baart zulks in hen ontzag zodat zij niet durven bestaan om de zaak tegen te spreken, of te betwisten; maar zijn door verrassing, als 't ware, overwonnen; gelijk wij in de handelingen der Apostelen zien, dat omtrent de tegenpartijders van Christus dikwijls geschiedde. Maar helaas! het beklaglijk ongeluk van velen die anders oprecht en getrouw zijn, is dat hun ijver en moed ontbreekt; hetwelk duizenden zwarigheden en tegenkantingen veroorzaakt, en de tegenstand der vijanden, namelijk der gehele natuurlijke wereld, aanzet en uitlokt, ja zelfs verhindert, dat men iets aanmerkelijks voor het Koninkrijk van Christus onderneemt.

6. Hij was zeer teer en zorgvuldig, om alle billijke reden van ergernis, aan de minste der kudde van Christus te geven, te vermijden. Laten leraren nog zulk een gezonde leer prediken. Indien zij echter vertonen dat zij geen goede genegenheden hebben tot het werk van de Heere, of wanneer zij een zeer bittere geest vertonen jegens degenen die de Heere vrezen, en zeer ingenomen zijn met natuurlijke en vleselijke mensen, die zelden of nooit aan de dingen Gods denken, of daar van spreken; zo is het waarschijnlijk, dat zij de mensen meer nadeel dan voordeel zullen toebrengen. Die het heilige dienstwerk bekleeden, behoorden zeer zorgvuldig te zijn in hetgeen zij doen; want een geringe zaak zal in hen eerder tot een struikelblok verstrekken, en het werk Gods verhinderen, dan wel in anderen. Wanneer zij op de predikstoel maar weinig, en dat zeer flauw, van het leven en de kracht van inwendige Godzaligheid spreken, en buiten dezelve zorgvuldig vermijden om van die zaken te handelen, en een geest der bitterheid tegen degenen die de Heere vrezen betonen; ja zeer gezet zijn op de zodanigen, die niet de minste blijken of bewijzen geven dat zij enige behoorlijke aandoening wegens hun zielen of de eeuwigheid hebben, wat is dit in kracht anders, dan dat de zodanigen, welker plicht het boven alle anderen is, het werk Gods voort te zetten, het zelf verhinderen en tegenstaan? Zulk een handelwijze is geheel strekkende, om een verkeerd vermoeden, tegen alle innerlijke Godzaligheid te verwekken, en de mensen te leren die tegen te spreken. door

dezelve tegen te gaan, waar die zich ook verthoont, en te trachten haar onder te houden zodra zij zich openbaart. Hoe, zou het niet voortreffelijker en Godvruchtiger zijn, een welgevallen te hebben in de heiligen, die niettegenstaande al hun gebreken, echter de heerlijke der aarde zijn; en een gezegende overeenstemming en vereniging te bevorderen onder al degenen die de Heere vrezen, hoe zeer zij ook in geringere zaken van hen mochten verschillen? Want al de machten der aarde en der helle, het gehele zaad der slang, staan in een verbond tegen hen, en is het niet genoeg dat zij de gehele natuurlijke wereld tegen hebben, maar moeten zij nog daarenboven, de een tegen de ander, aangezet worden? Wanneer zullen zij een zijn, gelijk Christus en de Vader een zijn, en aldus schoon gelijk de Maan, zuiver als de Zon, schrikkelijk als slagorden met banieren, voor al hun tegenpartijders worden?

Deze grote en Godzalige man bezat vele zulke beminnesswaardige hoedanigheden, die hem niet gevoeglijk zouden geweest zijn van zichzelf te verhalen, doch welke aantekening ik oordeel. dat nuttig en tot stichting zou kunnen zijn. Ik zal hier alleen nog maar bijvoegen, mijn ernstige bede. dat de Heere Jezus Christus, wiens zaak alhier wordt voorgedragen, dit en de andere schriften, van deze Zijn dienstknecht, die nu Zijn aangezicht (zonder door enige wolk of nevel verhinderd te worden) in heerlijkheid aanschouwt, met de krachtvolle invloeden Zijns Geestes gelieve te achtervolgen; opdat de heerlijkheid des Middelaars, in de bekering van zondaren en opbouwning Zijns lichaams, op een luisterrijke wijze mag vermeerderd worden! Amen.

Hugh Kennedy.

Rotterdam, de 1e December 1746.